

Tenorul-vedetă Jonas Kaufmann, „live” în concert

la Scala din Milano

(Costin Popa – 20 iulie 2015)

S-a întâmplat ca star-tenorul momentului, Jonas Kaufmann, să anuleze la început de vară prezența în seria de spectacole de la Scala cu opera „Cavalleria rusticana” de Mascagni și deci apariția pe sacra scenă într-un rol nou, Turiddu. Dându-și seama de „gravitatea” faptei, germanul a anunțat imediat, în compensație, că va susține în aceeași perioadă un concert de arii în compania Filarmonicii Scalei. Și spiritele s-au calmat.

În seara de 14 iunie, celebra sală Piermarini gema de lume. Personal, m-am bucurat să pot asculta „în direct” - fără cosmetizări sonore prin microfoane și difuzoare – vocea celui mai renumit tenor al zilei, cu aspirații îndreptățite de a intra în panoplia legendelor dintotdeauna. Încă de acum, de la vârsta de 46 de ani, când glasul este proaspăt și aproape toate rolurile pe care și-a pus semnătura reprezintă modele de interpretare.

Programul a cuprins arii și piese orchestrale din opere de Giacomo Puccini, pentru Kaufmann o alegere cel puțin înțeleaptă. Spiritualitatea maestrului de la Torre del Lago îi este la îndemână ca implicare ideatică, iar vocea aduce prinosul de calitate și rafinament pentru punerea în pagină a gamei uriașe de trăiri și sentimente pe care o emană personajele pucciniene, veriste, în general. Din literatura operistică italiană, Puccini, Giordano, Cilea sunt, poate, compozitorii de care Jonas Kaufmann se simte cel mai apropiat. Așa cum, în alte teritorii de stil, este apropiat de Massenet, Bizet, Gounod sau Wagner și Beethoven.

Modelări expresive

Concertul tenorului a debutat cu recitativul „Ecco la casa” (bun pentru „încălzire”) și aria lui Roberto „Torna ai felici di” din „Le Villi”, talmăcită într-o tristețe extremă, cu sunete moi (prima strofă), devenite mai consistente în cea de-a doua.

„Orgia, chimera dall’occhio vitreo”, aria lui Edgar din actul al II-lea al operei omonime, a adus atmosferă plină de amintiri („O soave vision... O vision gentil”) în mezzavoce, presărate cu nuanțe de pianissimo pe fraze lungi. Au fost primele pilde de măiestrie ale tenorului, stăpânul unor modelări expresive în care cântul se sprijină pe capacități nemaiîntâlnite de colorizare, venite dintr-o susținere tehnică ideală. Este una dintre cheile performanțelor lui Jonas Kaufmann.

Au urmat două pagini din „Manon Lescaut”. Publicul le-a așteptat cu frenezie și, dacă până atunci a mai stat în oarece expectativă, după aria descriptivă „Donna non vidi mai” și implorarea disperată „Ah! non v'avvicinate!... No! no!... pazzo son”, s-a dezlănțuit.

Prima secvență a fost impregnată de poetica picturală a unui des Grieux sedus de apariția și rostirea lui Manon „Manon Lescaut mi chiamo!”, rostire care îi pătrunde în suflet, „O sussurro gentil”, resimțită de tenor printr-o șoaptă ca o boare.

În cea de-a doua, după accente imperative, cântul s-a unduit într-o rugă fierbinte, prin care s-a strecurat speranța pentru revederea iubitei exilate.

Inflexiuni de vis

Aria lui Cavaradossi „E lucevan le stelle” din „Tosca” a fost construită ca o dulce evocare, începută în falsetto aproape inaudibil, „Oh! dolci baci”, (oare, de ce?) și continuată în crescendo. până la culminația „disciogliea dai veli!”. La natural înalt, desăvârșit filat.

„Una parola sola!... Or son sei mesi”, aria lui Dick Johnson din „Fata din Far West” a căpătat aceeași expunere fluidă, fără exagerări în acute ținute la nesfârșit, demonstrativ.

Și în aria lui Calaf, „Nessun dorma”, din „Turandot”, Jonas Kaufmann a construit minuțios frazele, cu rară expresivitate, plămădind cuvinte și dăruind sensuri: „Tu pure, o Principessa” a fost de-a dreptul implorătoare, „...e di speranza” a avut exact sensul cuvântului, „...la luce splenderà!” a iradiat ca luceafărul dimineții... Mare colorist, Kaufmann! Ce inflexiuni de vis! Desigur, celebrul final acut „Vincerò!” a ridicat sala în picioare.

Pictor de sonorități divine

Jonas Kaufmann are timbralitatea rotundă, inundată de lirism de culoare caldă și învăluitoare. Egalitatea vocii este stupefiantă, cu impecabilă omogenitate pe ambitus, motivată prin faptul că așa-numitul „pasaj de registru”, locul în care se face trecerea de la registrul mediu la cel acut, este insesizabil. Accentuările de forță conferă glasului performanțe spinte. Și chiar dacă, în ceea ce privește proiecția sunetului în sală, vocea nu este de tipică factură italiană, Kaufmann a cucerit Scala prin rafinamentul lecturii, prin calitățile de pictor al unor sonorități divine.

Cu maximă concentrare în concert, tenorul este în primul rând un vocalist desăvârșit, preocupat de sunet și comunicarea lui. Fizionomia și corpul îi rămân imobile, iar singurul moment de relaxare, de zâmbet, a venit înainte de cântoneta oferită ca bis.

Așadar, ca suplimente insistent cerute, Jonas Kaufmann a dăruit publicului ariile „Recondita armonia” din „Tosca” (poetică, evocatoare, cu un final „Sei tu” ca un vis), „Ch'ella mi creda” din „Fata din Far West” (din nou, deloc speculativ la acute), cântoneta „Non ti scordar di me” de

Ernesto de Curtis (în sonorități de lied), mai puțin cunoscuta melodie lirică „Ombra di nube” de Licinio Refice (cu murmurul ultimelor note creator de atmosferă) și, din nou, „Nessun dorma”.

Orchestra Filarmonică a Scalei a interpretat din literatura pucciniană – intercalat pasajelor solistice - cu măiestria-i binecunoscută, Preludiul simfonic în La major, apoi Preludiu și „La Tregenda” din „Le Villi”, Preludiul la actul al III-lea și Intermezzo din „Manon Lescaut”, Intermezzi din „M-me Butterfly” și „Sora Angelica”. Dar și-a demonstrat și calitățile acompaniatoare, generând atmosfera necesară expunerilor solistului. A dirijat germanul Jochen Rieder, vechi colaborator al lui Kaufmann.

Seară magică

Concertul a fost un triumf. Rezultatul? Cele cinci bis-uri și aplauzele au cumulat 40 de minute. Un public în delir a ovaționat în picioare, a strigat, a bătut din palme. Atmosferă de stadion. Din sală, lui Kaufmann i s-au oferit, simbolic, un buchet de flori din partea unei doamne „mid-aged” și, din partea unui domn în vârstă, o sticlă de șampanie.

Interesant este că, la seria de bis-uri, aplauzele deveneau și mai puternice în clipa în care tenorul se îndrepta către dirijor și își anunța intenția de a mai cânta. Dorința publicului de a-l mai asculta era imensă. Până când? Poate până târziu spre dimineață. Dar cum totul are o limită, prin reluarea ariei „Nessun dorma”, Jonas Kaufmann a dat să se înțeleagă că se va opri aici. Greu de acceptat, dar... Atât de emoționat a fost tenorul încât, după ce și-a scos relaxat papionul, s-a fâstâcit și a încurcat cuvinte în prima parte a ariei... Totul a curs însă în continuare fără probleme. Ca și până atunci, asistența i-a sorbit fascinată sunetele, consfințind o seară magică.